

Καινοτομία, απασχολησιμότητα και επαγγελματικός προσανατολισμός

Του Θεόδωρου Κατσανέβα,

Καθηγητήw Πανεπιστημίου Πειραιώς

Περίληψη

Στο παρών άρθρο εξετάζεται η επαγγελματική καινοτομία η οποία ορίζεται ως κάθε νέα, πρωτότυπη επιχειρηματική δράση που με την εφαρμογή της στην πράξη, μπορεί να παράγει κέρδος, θέσεις εργασίας και διαρκή απασχολησιμότητα. Η απασχολησιμότητα ορίζεται ως η ευελιξία των εργαζομένων να προσαρμόζονται στις ταχύτατες εξελίξεις της αγοράς εργασίας στη σύγχρονη εποχή ώστε να έχουν συνεχή απασχόληση μεταπηδώντας, ύστερα από σύντομη μετεκπαίδευση, σε νέες συνήθως συναφείς ή και διαφορετικές εργασιακές ειδικότητες με μεγαλύτερη ζήτηση. Με δεδομένη την ταχύτατη μετεξέλιξη της νέας τεχνολογίας στη σύγχρονη εποχή, η απασχολησιμότητα και η καινοτομία αποκτούν ιδιαίτερη βαρύτητα, γεγονός που ενισχύεται επί πλέον σε περιόδους οικονομικής κρίσης όπως η σημερινή. Στο άρθρο γίνεται αναφορά σε βασικές αρχές της επιχειρηματικής καινοτομίας, στις μεθόδους οργάνωσής και τους τομείς εφαρμογής της. Και τέλος, αναλύεται και τονίζεται η ανάγκη εμπλοκής της συμβουλευτικής επαγγελματικού προσανατολισμού στα ζητήματα αυτά, γεγονός που και αυτοτελώς αποτελεί μια καινοτόμα δράση του κλάδου της σύγχρονης επαγγελματικής συμβουλευτικής.

Abstract

In this article the professional innovation is examined and defined as any new, original business activity which by its application in practice, it can generate profit, jobs and sustained employability. Employability is defined as the employee flexibility to adapt to rapid labour market developments in modern times so as to have continuous employment jumping, after short training courses, usually in new similar or different working specialties with greater demand. Given the rapid evolution of new technology in the modern era, innovation and employability are of particular importance and this is further enhanced in times of economic crisis like the present. The article also refers to

the fundamentals of business innovation, as well as in their organization methods and application areas. Finally, the need of career counselling involvement on these issues is analyzed and emphasised and this independently, appears to be in itself, an innovative action for career guidance modern practices.

Key words : innovation, employability, career counseling, career guidance, technology, modern times

Η ραγδαία μετεξέλιξη της τεχνολογίας, η καινοτομία και η απασχολησιμότητα

Στη σύγχρονη εποχή, η τεχνολογία και η οικονομία τρέχουν με ιλιγγιώδη ρυθμό που δεν έχει προηγούμενο στο παρελθόν. Στα τελευταία είκοσι χρόνια έχουν γίνει τόσες ανακαλύψεις όσες όλες μαζί σε πολλούς παλαιότερους αιώνες. Νέα επαγγέλματα και ειδικότητες γεννιούνται, άλλα σβήνουν και ορισμένα πεθαίνουν. Η ταχύτητα με την οποία τρέχει η τεχνολογία και η οικονομία στην εποχή μας, αναδεικνύει νέες πραγματικότητες που πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψη στα θέματα της επιχειρηματικότητας, της αγοράς εργασίας, αλλά και της συμβουλευτικής επαγγελματικού προσανατολισμού. Οι επιχειρηματίες, οι εργαζόμενοι και οι σύμβουλοι επαγγελματικού προσανατολισμού και εργασίας, οφείλουν να παρακολουθούν τις εξελίξεις αυτές και να προσαρμόζονται κατάλληλα. Στα ίδια πλαίσια, αναδεικνύεται η βαρύτητα και σημασία της επιχειρηματικής καινοτομίας και απασχολησιμότητας, καθώς και η ανάγκη ενασχόλησης με τα θέματα αυτά της συμβουλευτικής επαγγελματικού προσανατολισμού.

Η ρίζα της λέξης καινοτομία συνδυάζει της έννοιες του καινού και της τομής. Αφορά ενέργειες ή τομές για την κάλυψη ενός υπαρκτού καινού. Η καινοτομία αναφέρεται σε οτιδήποτε σχετίζεται με μια καινούρια έννοια, ιδέα, ενέργεια, δραστηριότητα. Ειδικότερα η επιχειρησιακή καινοτομία, ορίζεται ως κάθε νέα, πρωτότυπη επιχειρηματική δράση που με την εφαρμογή τους στην πράξη, μπορεί να παράγει κέρδος, θέσεις εργασίας και διαρκή απασχολησιμότητα. Η απασχολησιμότητα που ως όρος έχει ενταχθεί πρόσφατα στη θεωρία της οικονομικής της εργασία και στις πρακτικές της εφαρμογές, αναφέρεται στην ευελιξία των εργαζομένων να προσαρμόζονται στις ταχύτερες εξελίξεις της αγοράς εργασίας στη σύγχρονη εποχή

ώστε να έχουν συνεχή απασχόληση μεταπηδώντας, ύστερα από σύντομη μετεκπαίδευση, σε νέες συνήθως συναφείς ή και διαφορετικές εργασιακές ειδικότητες με μεγαλύτερη ζήτηση. Με την έννοια του καινούριου, του νέου, αυτή καθαυτή η έννοια της απασχολησιμότητας αποτελεί καινοτομία στη θεωρία και στην πράξη. Οι καινοτόμες επιχειρηματικές δράσεις, οι νέες επιχειρηματικές ιδέες και δράσεις που κάλυπταν με επιτυχία ένα υπαρκτό κενό στην αγορά, αποτελούσαν πάντοτε μια επικερδή οικονομική δραστηριότητα. Αν στο παρελθόν μιας περισσότερο στατικής παρά μετεξελισσόμενης οικονομίας, η καινοτομία ήταν επικερδής, στη σημερινή εποχή των τεχνολογικών και οικονομικών αλμάτων, συνιστά μια πολλαπλασίως κερδοφόρα δραστηριότητα. Ιδιαίτερα σε περιόδους κρίσης όπως η σημερινή, οι καινοτόμες επιχειρησιακές και εργασιακές δράσεις, μπορεί να οδηγήσουν σε αναπτυξιακή τροχιά και αύξηση της απασχόλησης. Οι επιχειρηματίες, οι εργαζόμενοι, οι άνεργοι, οι σύμβουλοι επαγγελματικού προσανατολισμού και εργασίας, οφείλουν να κατανοήσουν τη σημασία των καινοτόμων επιχειρηματικών και εργασιακών δράσεων για την απασχολησιμότητα, την κερδοφορία, την επιτυχία της ανάπτυξης, το ατομικό και το γενικό συμφέρον της χώρας. Για τον ίδιο σκοπό, αναγκαία είναι η καταγραφή και ανάδειξη επιτυχημένων επιχειρηματικών καινοτομιών ως οδηγού για το μέλλον.

Βασικές αρχές επιχειρησιακής καινοτομίας

Βασική αρχή μιας επιχειρησιακής καινοτομίας, είναι η διαπίστωση της ύπαρξης κενού δραστηριότητας σε συγκεκριμένο οικονομικό χώρο σε δεδομένη χρονική στιγμή και η εξέταση των αναγκών που μπορεί να καλύψει. Συνεπάγεται δηλ. τη δυνατότητα σύλληψης μιας ιδέας στον κατάλληλο χρόνο και χώρο και στη συνέχεια, την αποτελεσματική υλοποίησή της. Η γέννηση μιας νέας επιχειρηματικής ιδέας θα πρέπει να απαντά στις ακόλουθες ερωτήσεις :

- 1) Ποιες είναι οι ανάγκες που καλύπτονται από την επιχειρηματική ιδέα ;
- 3) Υπάρχει κενό και ποιο στην αγορά ;
- 4) Με ποιον τρόπο και σε πόσο χρόνο μπορεί να υλοποιηθεί ;
- 5) Ποιο το κόστος και το προσδοκώμενο όφελος ;
- 6) Με ποιους συνεργάτες θα υλοποιηθεί;
- 7) Ποια είναι τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα της νέας ιδέας ;

Ο άνθρωπος με το «μικρόβιο» της επιχειρηματικότητας αναζητά τις ευκαιρίες για να καταλήξει σε μια επιχειρηματική πρόταση που θα τον οδηγήσει στην επιτυχία και την κερδοφορία. Σημασία έχει η παρατηρητικότητα, η ευρηματικότητα, ο εντοπισμός ανθρώπινων αναγκών που δεν καλύπτονται σε συγκεκριμένο χρόνο και χώρο. Χρειάζεται να σκεφτεί κανείς έξω από τα καθιερωμένα, να στρέψει την προσοχή του σε βασικές ανθρώπινες ανάγκες. Βασικής σημασίας είναι να υπάρχει ευρηματικό πνεύμα που να κινείται μέσα στο πλαίσιο των σύγχρονων εξελίξεων, να αφουγκράζεται το βουητό της εποχής και των επιμέρους καταστάσεων. Μια επιτυχημένη επιχειρηματική ιδέα δίνει λύσεις σε ανάγκες για εξέλιξη, επικοινωνία, ασφάλεια, συναισθηματική κάλυψη, στέγαση, τροφή, εξοικονόμηση χρόνου, εξοικονόμηση χρήματος, ευκολία, ψυχαγωγία, εκπαίδευση, καριέρα κ.λπ.

Η οργάνωση επιχειρηματικών ιδεών

Η αναζήτηση και οργάνωση επιχειρηματικών ιδεών γίνεται με διάφορους τρόπους. Οι εφημερίδες, περιοδικά και οι ιστοσελίδες δημοσιεύουν πλούσιες πληροφορίες που είναι πιθανό να παράσχουν εμπνεύσεις για επιτυχημένες ιδέες. Οι πληροφορίες αναφέρονται σε επιχειρηματικές τάσεις της αγοράς, σε καινοτομίες από το εξωτερικό, σε επιτυχημένους αυτοδημιούργητους επιχειρηματίες, σε νέα προϊόντα που κυκλοφορούν. Άρθρα για επιχειρηματικές ιδέες από όλον τον κόσμο, βραβεύσεις νέων επιχειρηματικών προτάσεων σε διαγωνισμούς, εφευρέσεις και ανακαλύψεις παρέχουν το έδαφος για την εφαρμογή τους στην πράξη με κατάλληλη προσαρμογή. Διάφορες παρατηρήσεις και σχόλια δημοσίων προσώπων, επιστημόνων, αρθρογράφων, κλπ., μπορεί να αποκαλύπτουν ανθρώπινες ανάγκες που αυτή τη στιγμή δεν ικανοποιούνται από κάποιο προϊόν ή υπηρεσία. Στοχευμένες αναζητήσεις επιχειρηματικών ιδεών μέσα από μηχανές αναζήτησης όπως η Google, μπορεί να οδηγήσουν σε εκτεταμένη αρθρογραφία για καινοτόμες δράσεις. Συζητήσεις με φίλους, συνάδελφους, πελάτες πολλές φορές «ανάβουν ιδέες» για καινοτόμες επιχειρηματικές δράσεις. Αν ένας άνθρωπος θέλει να λύσει ένα πρόβλημα που αντιμετωπίζει και προτίθεται να πληρώσει γι' αυτό, τότε είναι πιθανό ότι την ίδια ανάγκη θα έχουν και πολλοί άλλοι. Ειδικότερα, οι αλλαγές στη νομοθεσία μπορεί να οδηγήσουν σε επιχειρηματικές ευκαιρίες. Αυτό συμβαίνει όταν αίρονται περιορισμοί

ή ψηφίζονται ευνοϊκές ρυθμίσεις για ένα επάγγελμα και παράλληλα υπάρχει ήδη διαπιστωμένη ζήτηση.

Για να έχει επιτυχία μια επιχειρηματική δράση δεν είναι ανάγκη να βασίζεται σε μια εντελώς νέα ιδέα. Δεν απαιτείται δηλ. ο επιχειρηματίας να «ανακαλύψει τον τροχό». Ιστορικά, η εξέλιξη έχει έρθει χτίζοντας σιγά- σιγά πάνω σε προηγούμενες δραστηριότητες και σε προυπάρχουσα έρευνα. Σημασία έχει ο εντοπισμός ενός τμήματος της αγοράς το οποίο έχει ήδη καταναλωτές που πληρώνουν, ο εστιασμός σε ένα κενό που υπάρχει στην αγορά αυτή, και η ανάπτυξη ενός προϊόντος ή υπηρεσίας που θα το καλύπτει.

Η οργάνωση της καινοτόμου επιχειρηματικής ιδέας γίνεται με καθημερινές ή συχνές σημειώσεις για επιχειρηματικές ιδέες οι οποίες θα ωριμάσουν στην πορεία και θα ξεχωρίσουν οι περισσότερο εφαρμόσιμες. Χρήσιμη είναι η δημιουργία μιας δεξαμενής, μιας λίστας ιδεών, από την οποία, όταν έρθει η κατάλληλη στιγμή, ανασύρεται η πιο κατάλληλη και ακολουθεί η διερεύνησή για την εφαρμογή της.¹. Τα σχετικά θέματα, όσον αφορά τη μεθοδολογία, την οργάνωση, αυτή καθ' αυτή την ιδέα, ο σύμβουλος επαγγελματικού προσανατολισμού, οφείλει να τα συζητά με τους ενδιαφερόμενους και να τους παροτρύνει να προωθήσουν τις ιδέες τους αφού βέβαια τις μελετήσουν ενδελεχώς. Μια έξυπνη ιδέα βέβαια πρέπει να προστατεύεται από ευρεία κοινοποίηση, γιατί δεν αποκλείεται κάποιος άλλος να σπεύσει να την

---

¹ Ενδεικτικές καινοτόμες επιχειρηματικές δραστηριότητες στην Ελλάδα μεταξύ άλλων είναι οι παρακάτω :Καλλιέργεια αγριαγκινάρας για την παραγωγή βιοκαύσιμου πέλετ στη Θεσσαλονίκη. Εκτροφή εντόμων, Χειροποίητα ποδήλατα.e-shop: Greek - Bees. Com, με τρόφιμα και καλλυντικά, εφαρμογές για παιχνίδια για smartphones, Rebel Crew, Orama Group - σε τομείς business development, web design, mobile marketing, Buddy traffic για την κίνηση στους δρόμους, μετατροπή βενζινοκίνητων αυτοκινήτων σε ηλεκτρικά, deliveras.gr.για τη διανομή τροφίμων, ελληνικό κινητό τηλέφωνο MLS, κλπ. Στον αγροτικό και διατροφικό τομέα :συλλογή και επεξεργασία άγριων χόρτων και βοτάνων για θεραπευτικούς και διατροφικούς σκοπούς, καλλιέργεια τρούφας, μανιταριών, αβοκάντο,σπαραγγιών, ροδόσταμου, μέλι με κρόκο,χυμού από ρόδι, βιολογική μπίρα, καλλιέργεια φραγκόσυκων, ιπποφαές, διάφορων βοτάνων, βιολογικό τριφύλλι για ζωοτροφή,παραγωγή στέβιας, αρώνιας, Goji Berry,προσούτο, αμπελόφυλλων,εκτροφή σαλιγκαριών, παραγωγή αβγοτάραχου, παξιμαδάκια αμυγδάλου,λαδοπαξιμάδα Κυθήρων, άλειμμα σολομού, άλειμμα ελιάς, ανηθοτυράκια,,βουβαλίσιοις καβουρμάς λουκάνικα με πορτοκάλι, ρέγγα καπνιστή, σάλτσα πάπρικα, βουβαλίσια λουκάνικα, αποξηραμένα σύκα, στριφτάρια με λαχανικά,Νιώτικο σκοτούρι, βαλσάμικο ξύδι με μέλι,κατσικίσιο γιαούρτι, αμυγδαλωτό Χιώτικο μανταρίνι Citrus, μαρμελάδα μήλο με κανέλα Νάουσας,ντομάτα - ελιά, φρέσκο spread,σταρένιος τραχανάς, λευκός τόνος Αλοννήσου,βιολογικές σοκολάτες, ελληνική σοκολάτα χωρίς ζάχαρη, μουστοπιπεριές Φλωρίνης, μαρμελάδα πορτοκάλι-νεράντζι-λεμόνι, καπνιστό χέλι, παλαιωμένο τσίπουρο Dark Cave, σάλτσα ντομάτα με σκόρδο, βότανα Madras, σύγκλινο Μονεμβασιάς

υλοποιήσει. Η εμπιστευτικότητα που επιβάλλεται να έχει ο σύμβουλος λόγω και του ειδικού κώδικα ηθικής που περιβάλλει το επάγγελμα, αποτελεί ένα πρόσθετο λόγο προσφυγής του ενδιαφερόμενο για επαγγελματική συμβουλευτική. Ευνόητο είναι ότι αυτό προϋποθέτει ικανοποιητικές γνώσεις και του ίδιου του συμβούλου για τι είναι καινοτομία και απασχολησιμότητα. Για επιτυχημένη υλοποίηση καινοτόμων ιδεών, υπάρχει περιθώριο ενός έως δύο χρόνια, μέχρις ότου το κενό καλυφθεί από ανταγωνιστές. Το γεγονός ότι αυτή την περίοδο στην Ελλάδα, τα κόστη του κεφαλαιακού και εργασιακού εξοπλισμού είναι χαμηλά, δημιουργεί αυξημένες ανταγωνιστικές δυνατότητες ανάληψης κινδύνων με καινοτόμες προοπτικές

Βασικοί τομείς επιχειρηματικής καινοτομίας

Οι βασικοί τομείς για καινοτόμες επιχειρησιακές ή εργασιακές δράσεις μπορεί να είναι οποιοσδήποτε τομέας και της οικονομικής πραγματικότητας. Αυτό ισχύει και στη χώρα μας με τις ιδιαιτερότητες της ελληνικής πραγματικότητας. Ειδικότερα πρόσφορο είναι το έδαφος για καινοτόμες επιχειρηματικές δράσεις στη γη, στη θάλασσα, στον τουρισμό, στις νέες τεχνολογίες, στο διαδίκτιο, στο εμπόριο, στη δημιουργία συμπληρωματικών ανταγωνιστικών προϊόντων.² Σε αυτούς τους τομείς κυρίως, παρουσιάζονται επιχειρηματικές ευκαιρίες σε συγκεκριμένες κατευθύνσεις της εγχώριας αγοράς και ειδικότερα, όπου υπάρχει κενό σε εθνικό ή και παγκόσμιο επίπεδο και κατά συνέπεια μικρότερος ανταγωνισμός και αυξημένες δυνατότητες κερδών. Σε ευρύτερο οικονομικό πεδίο, σύμφωνα με μελέτες μας στο Πανεπιστήμιο Πειραιώς³ και σχετική βιβλιογραφία, οι περισσότερο ανταγωνιστικοί και στρατηγικοί τομείς της ελληνικής οικονομίας πρέπει να αναζητηθούν στον ορυκτό, ενεργειακό πλούτο και την εναλλακτική ενέργεια, τον ποιοτικό τουρισμό, την ιατρική και κοινωνική φροντίδα, τη σύγχρονη και οικολογική γεωργία, τη βιομηχανία ποτών και τροφίμων, τη βιομηχανία λιπασμάτων, τη βιομηχανία αμυντικών προϊόντων, τη φαρμακοβιομηχανία, τις μηχανολογικές κατασκευές και ανταλλακτικά, τον ιματισμό και την μόδα, τη ναυτιλία και τροφοδοσία πλοίων, τα ναυπηγεία και τις ναυπηγοεπισκευές, τις κατασκευές και τα δομικά υλικά, την τσιμεντοβιομηχανία και

---

² Σύμφωνα με μελέτη του μη κερδοσκοπικού οργανισμού Endeavor Greece, εντοπίζονται εννέα τέτοιοι τομείς όπως : α) τεχνολογία και επικοινωνίες, 1) ηλεκτρονικό εμπόριο, 2) ενέργεια και πράσινη τεχνολογία, 3) βιοτεχνολογία και νανοτεχνολογία, 4) χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, 5) τουρισμός, 6) υγεία, 7) αγροτικά προϊόντα και τρόφιμα.

³ Βλ. σχετική βιβλιογραφία

χαλυβουργία, τις μεταφορές και logistics, τις νέες τεχνολογίες, την πληροφορική και τις τηλεπικοινωνίες, την έρευνα, την καινοτομία και τις εκπαιδευτικές υπηρεσίες, ειδικότερα με τη δημιουργία διεθνών Πανεπιστημιακών και ερευνητικών φορέων υψηλού επιπέδου που θα προσελκύσουν φοιτητές από όλο τον κόσμο, με συνακόλουθα οικονομικά και εθνικά οφέλη⁴.

Επαγγελματικός προσανατολισμός, απασχολησιμότητα και καινοτομία

.Η επαγγελματική συμβουλευτική οφείλει να εμπλακεί με την καινοτομία και την απασχολησιμότητα, να καινοτομήσει, να αναλάβει σχετικές πρωτοβουλίες και δράσεις. Με την έννοια αυτή, η ένταξη της έννοιας της επιχειρησιακής καινοτομίας και της απασχολησιμότητας στο πεδίο αρμοδιότητας της επαγγελματικής συμβουλευτικής αποτελεί και αυτή μια σημαντική καινοτόμα δράση που αν εφαρμοστεί κατάλληλα μπορεί να διευρύνει τους ορίζοντες της συμβουλευτικής σταδιοδρομίας και να συμβάλλει στον καλύτερο προσανατολισμό επιμέρους ατόμων αλλά και στις αναπτυξιακές προοπτικές της οικονομίας.

Ο επαγγελματικός προσανατολισμός, η συμβουλευτική ανάπτυξη σταδιοδρομίας, οφείλει να διαδραματίσει ρόλο εμπροσθοφυλακής σε καινοτόμες επιχειρησιακές και εργασιακές δράσεις, οι οποίες, ιδιαίτερα σε περιόδους κρίσης όπως η σημερινή, μπορεί να οδηγήσουν σε ισχυρή αναπτυξιακή τροχιά και σημαντική αύξηση της απασχόλησης ή της απασχολησιμότητας. Οι σύμβουλοι θα πρέπει να κατανοήσουν τη σημασία της προσαρμογής καινοτόμων επιχειρηματικών ή εργασιακών προοπτικών με συγκεκριμένα άτομα και αυτό, αποτελεί από μόνο του καινοτόμο δράση στον τομέα του επαγγελματικού προσανατολισμού. Για τον ίδιο σκοπό, οι σύμβουλοι καταγράφουν επιχειρηματικές ή εργασιακές καινοτομίες, τις συζητούν και κατά

---

⁴ Στη σύγχρονη Ελλάδα επαγγέλματα με υψηλή απασχολησιμότητα, είναι μεταξύ άλλων : Πληροφορικός Ψηφιακής Εικόνας, Πληροφορικός-Οικονομολόγος, Φοροτεχνικός-Λογιστής, Ορκωτός Ελεγκτής, Εμποροπλοίαρχος, Μηχανικός εμπορικού ναυτικού, Μηχανολόγος-Μηχανικός, Γεωπόνος σύγχρονων καλλιεργειών, Ζωοτεχνικός, Τεχνολόγος γεωργίας και τροφίμων, Μηχανολόγος-Τεχνολόγος ενέργειας, Τεχνολόγος-ακτινολογίας ή ιατρικών εργαστηρίων, Νοσηλεύτης, Φυσιοθεραπευτής, Κτηνίατρος, Ιχθυολόγος, προέρχονται από την κυλιόμενη έρευνα της επιστημονικής μας ομάδα του Πανεπιστημίου Πειραιώς, που στηρίζεται σε δοκιμασμένη μεθοδολογία και ειδικότερα στο επονομαζόμενο ισοζύγιο της ζήτησης και προσφοράς επαγγελμάτων (balance of demand and supply of professions-βλ. σχετικά το βιβλίο του υπογράφοντος: Επαγγέλματα του μέλλοντος και του παρελθόντος, Πατάκης, ανανεωμένη έκδοση 2007 και www.careergatetest.com).

περίπτωση τις προτείνουν στη συμβουλευτική διαδικασία. Εντοπίζουν τα ενδιαφέροντα, τις κλίσεις, τα ταλέντα των συμβουλευόμενων και συζητούν εναλλακτικά, παραδοσιακές κατευθύνσεις απασχόλησης ή καινοτόμες προοπτικές. Βασική αρχή της επιχειρησιακής και εργασιακής καινοτομίας, όπως ειπώθηκε, είναι η διαπίστωση της ύπαρξης κενού δραστηριότητας σε συγκεκριμένο οικονομικό χώρο σε δεδομένη χρονική στιγμή και η εξέταση της ταύτισής του με συγκεκριμένα άτομα. Η καινοτομία συνεπάγεται τη δυνατότητα σύλληψης μιας ιδέας στον κατάλληλο χρόνο και χώρο και στη συνέχεια, την αποτελεσματική υλοποίησή της. Αλλά εκτός από την ιδέα, πρέπει και τα άτομα που θα την υλοποιήσουν να ταιριάζουν με μια τέτοια προοπτική. Στο σημείο αυτό, η παρέμβαση των συμβούλων επαγγελματικής συμβουλευτικής ή ανάπτυξης σταδιοδρομίας είναι καθοριστική.

Στη σημερινή εποχή της βαθύτατης οικονομικής κρίσης η συμβουλευτική επαγγελματικού προσανατολισμού, οφείλει να εμπλακεί και να αναζητήσει καινοτόμες δράσεις και κατευθύνσεις. Να συμβάλλει στην αναγκαία αποκέντρωση και αποαστικοποίηση του πληθυσμού με στροφή στη γη και στη θάλασσα, στη σύγχρονη τεχνολογία, σε αποδοτική πολυαπασχόληση, σε εργασία από απόσταση, κλπ. Να παρέχει διεξόδους για νέες επαγγελματικές επιλογές ώριμων εργαζομένων που εγκαταλείπουν μια παλαιότερη ειδίκευση λόγω κορεσμού της και απώλειας εργασίας, στις οποίες υπάρχει προοπτική απασχολησιμότητας. Να προωθήσει την ομαλή ένταξη στην αγορά εργασίας και ενσωμάτωση στην κοινωνία, των γυναικών, των ΑΜΕΑ, των αποφυλακισμένων, των μειονοτήτων, των μεταναστών. Να συμμετάσχει στον οικογενειακό προγραμματισμό, στην αναστροφή της υπογεννητικότητας του ελληνογενούς πληθυσμού και στην αναγκαία ενσωμάτωση των αλλογενών νόμιμων μεταναστών στο ελληνικό, οικονομικό κοινωνικό και πολιτισμικό γίγνεσθαι. Η συμβουλευτική επαγγελματικού προσανατολισμού, αν και αξιοποιείται συνήθως από τις περισσότερες εύπορες οικογένειες, είναι περισσότερο αναγκαία για τα μεσαία και χαμηλά εισοδηματικά στρώματα. Η σωστή επιλογή επαγγέλματος στην περίπτωσή τους έχει αυτονόητα μεγαλύτερη σημασία για την επαγγελματική τους αποκατάσταση. Με αυτήν την έννοια, η επαγγελματική συμβουλευτική μπορεί να συμβάλλει στο διεμβολισμό των ταξικών διαφορών και να επιτρέψει σε ιδιαίτερα ικανά άτομα να αποδώσαν επαγγελματικά για το καλό το δικό τους και της κοινωνίας και σε τελευταία ανάλυση, για την οικονομική ανασυγκρότηση και ανάπτυξη της χώρας.

Βιβλιογραφία

- Δουκίδης, Γ.(2011). Καινοτομία, ανάπτυξη και στρατηγική πληροφοριακών συστημάτων. Gutenberg
- Blanding,M. (2014). Invention products are less valuable than inventing ideas.HBS
- Gay, B.(2014). Open innovation networking and business models dynamics. Journal for Innovation Sciences
- Global entrepreneurship Monitor,Έρευνα για την επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα, IOBE, 2014
- Καρβούνης, Σ. (1995). Διαχείριση τεχνολογίας και καινοτομίας. Σταμούλης
- Κασσωτάκης,Μ.(2004).Συμβουλευτική και επαγγελματικός προσανατολισμός. Τυπωθείω
- Κατσανέβας,Θ.(2007). Επαγγέλματα του μέλλοντος και του παρελθόντος. Πατάκης
- Κατσανέβας, Θ.(2009). Ο χρυσός κανόνας για επιλογές σταδιοδρομίας. Σύγχρονος επαγγελματικός προσανατολισμός. Πατάκης
- Kerr, W. (2014).Firms and the economics of innovation. Harvard Business School
- Σαλαβού, Ε.(2013)Καινοτομία και αλλαγή στο επιχειρείν. Καστανιώτης
- Κυριακίδου, Ο., Σαλαβού,Ε.(2014).Κοινωνική επιχειρηματικότητα
- Spruijt, J.P. Spanjard,T.G., Demouge,K. (2013).The golden circle of innovation. Open innovation. E.U.
- Lore, N.(2003). The pathfinder. Fireside Books
- Sultana,R.G.(2004). Guidance policies in the learning process. CEDEFOP
- Tiihonen, P.(2011). Rain spots in the future of work. Institute of Economic research.
- Nobel, C.(2014). Technology re-emergence of innovation. Harvard Business School